

ОСОБЛИВОСТІ КРОВОПОСТАЧАННЯ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ЯЗИКА ЩУРІВ В НОРМІ

*Кока В.М., Старченко І.І., Филенко Б.М.,
Ройко Н.В., Редченко Л.В.*

Українська медична стоматологічна академія,
м. Полтава, Україна

Вступ. Відомо, що слизова оболонка ротової порожнини і язика зокрема забезпечує взаємодію факторів навколишнього середовища з внутрішнім середовищем організму, в зв'язку з чим, значна кількість експериментальних робіт останніх років присвячена моделюванню різноманітних патологічних процесів, пов'язаних з морфологічними змінами в структурних компонентах язика. Останні в свою чергу, обумовлюють необхідність детального вивчення особливостей будови слизової оболонки язика експериментальних лабораторних тварин.

Метою даного дослідження було вивчення особливостей будови кровоносного мікроциркуляторного русла різних відділів слизової оболонки язика інтактних білих щурів.

Матеріали і методи. Робота виконана на 10 безпородних білих щурах обох статей, масою $204 \pm 0,67$ г. Після евтаназії шляхом введення тварин в глибокий тіопенталовий наркоз (з розрахунку 200 мг/кг маси) проводилось вилучення язика, який розтинався по серединній лінії на дві половинки, одна з яких фіксувалась протягом однієї доби в нейтральному 10% формаліні. Другу половинку язиків фіксували в 2,5% розчині глютарового альдегіду. З матеріалу, фіксованого в формаліні після зневоднення, проводили заливку в парафін та отримували зрізи товщиною 5–7 мкм, які забарвлювали гематоксиліном і еозином за загальноприйнятими методикам. Фрагменти язика, фіксовані в глютаровому альдегіді, після зневоднення заливали в ЕПОН–812, згідно правил, прийнятих в електронній мікроскопії, з подальшим виготовленням напівтонких зрізів, які забарвлювали толудіновим синім і поліхромним методом. Вивчення мікрорепрепаратів і визначення морфометричних параметрів проводили за допомогою мікроскопа Olympus BX 41, з цифровою мікрофотонасадкою і пакетом доданих ліцензійних програм. Обробку отриманих даних проводили за загальноприйнятими правилами варіаційної статистики.

Результати. Встановлено, що кровопостачання слизової оболонки язика білих щурів здійснюється артеріолами, які проникають у власну пластинку слизової оболонки в оточенні прошарків

сполучної тканини, що з'єднують міжм'язові сполучнотканинні утворення і власну пластинку слизової оболонки.

Артеріоли в базальних відділах власної пластинки мають переважно повздовжній напрямок і приймають участь в формуванні капілярної сітки. Частина артеріол, розташованих в базальних відділах власної пластинки не розпадаються на капіляри, а продовжуються в вертикально орієнтовані кінцеві артеріоли, які не мають анастомозів, та спрямовані до основи сполучнотканинних сосочків.

В сполучнотканинних сосочках кінцеві артеріоли утворюють достатньо густу капілярну сітку, від якої в кожний сполучнотканинний сосочок другого порядку входить одна петля кровоносних капілярів, опосередковано забезпечуючи трофіку покривного епітелію. Капіляри сполучнотканинних сосочків збираються в венозні мікросудини, що утворюють в базальних відділах власної пластинки підсосочкове венозне сплетення, з якого кров надходить у венозні судини, розташовані в сполучнотканинних прошарках, що відокремлюють м'язи язика. Таким чином, в структурній організації кровоносного мікроциркуляторного русла власної пластинки слизової оболонки язика білих щурів представляється можливість виділити дві основні складові: розташовану в сполучнотканинних сосочках поверхневу капілярну сітку, основне призначення якої є опосередковане забезпечення трофічних процесів багат шарового плоского ороговіваючого епітелію і глибоку капілярну сітку, що забезпечує кровопостачання сполучної тканини власної пластинки.

Слід зазначити, що розподіл кровоносних судин у власній пластинці слизової оболонки язика білих щурів не є рівномірним. Так, найменш васкуляризованою є ділянка верхівки язика, де на долю кровоносних судин припадає $4,4 \pm 1,0\%$ площі, значно більше кровоносних судин знаходиться в ділянці тіла, відповідний показник в данній ділянці становить $7,4 \pm 0,81\%$, найбільша кількість кровоносних мікросудин локалізовано у власній оболонці слизової прикорневих відділів – $24,8 \pm 83\%$.

Найбільший середній діаметр артеріоли мають в слизовій оболонці прикорневих відділів, де даний показник становить $16,4 \pm 0,41$ мкм, дещо менші значення аналогічний показник має в ділянці тіла – $15,4 \pm 0,83$ мкм, найменший діаметр в ділянці верхівки – $14,7 \pm 0,66$ мкм. Схожа тенденція спостерігається і під час визначення середнього діаметра капілярів. Так, даний показник в слизовій прикорневих відділів становить $11,9 \pm 0,66$ мкм, в ділянці тіла язика – $10,7 \pm 1,1$ мкм, в ділянці верхівки відповідно –

7,2±0,39 мкм. Найбільший середній діаметр венул – 14,6±1,5 мкм, має місце в слизовій тіла язика, дещо менше значення аналогічний показник мав в прикориневих відділах – 13,5±1,19 мкм, в ділянці верхівки середній діаметр венул становив 12,6±1,82 мкм.

Висновки. Кровоносне мікроциркуляторне русло слизової оболонки язика інтактних білих щурів при загальній конструктивній принциповій подібності має помітні відмінності метричних характеристик в ділянці верхівки, тіла і прикорневих відділів. Цю обставину необхідно враховувати при інтерпретації результатів експериментальних досліджень.

РОЛЬ ГІСТОЛОГІЇ У ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Хламанова Л.І., Чайковський Ю.Б.

Кафедра гістології та ембріології

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
м. Київ, Україна

Вступ. Результати проведеного аналізу педагогічних досліджень дозволяють констатувати наявність посиленого інтересу науковців до питань розробки ефективних підходів до запровадження компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців з вищою освітою.

Методичний підхід до вимірювання організаторської компетентності ґрунтується на формулюванні результатів навчання у термінах компетентності. У педагогічній практиці для опису результатів навчання на засадах компетентнісного підходу широкого застосування набула таксономія Б.Блума у пізнавальній сфері [Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals: Handbook 1, cognitive domain / B.S. Bloom [ed.]. – New York: Longman, 1956. – P. 22–35.], яка містить шість послідовних рівнів складності: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка. Оцінка рівнів сформованості певного набору організаторських компетенцій відповідно до функціональних компонентів організаторської діяльності здійснюється шляхом декомпозиції кожної з них за ознаками прояву (показниками оцінки) та їх відображенні на основі таксономії Блума у формі змістово-діяльнісної матриці.

На підставі нашого досвіду та результатів аналізу науково-педагогічної літератури у структурі компетентності слід розглядати креативний, що передбачає діяльність у сфері методології та розробки загальних принципів певної компетенції, ухвалення принци-